

NORGES STONEHENGE?

Stonehenge

Mange har hørt om Stonehenge, det berømte fortidminne i

England fra ca. år 1500 f.Kr, som man mener har fått sin spesielle utforming for bl.a. å kunne brukes som et 'astronomisk urverk'. Lignende steinsettinger i mindre format

er kjent så langt tilbake som år 5000 f.Kr. og finnes spredt rundt i hele Europa. Utforming og plassering vitner ofte om stor innsikt i astronomi, geometri og trigonometri. Noen omtaler dette som den megalittiske kultur, men man vet ikke stort om deres språk, religion, skikker eller myter. Ordet 'megalitt' kommer fra gresk (stor stein) og brukes om slike udekorerte forhistoriske steiner som kan veie opptil 160 tonn !

Steiner plassert slik at de danner huler eller hulrom eller som steinplater er det rimelig å tro kan være brukt som gravkammer, men for de steinene som står rett opp i lufta finnes det mange teorier. Ofte er slike steiner plassert slik at sola ved vintersolverv og sommersolverv vil lyse på spesielle plasser. F.eks. kan sola ved vintersolverv (solsnudagen) lyse opp inngangen til en (grav)haug slik at det innerste kammer opplyses. Sola "smelter sammen" med det "indre av jorda" og våren ("nytt liv") oppstår. Dette kan være et uttrykk for den religion eller tenkemåte som den gang rådet, og i slike sammenhenger finnes ofte inskripsjoner i form av spiraler eller bølger som kan symbolisere naturens og livets sykliske gang. Også månens eller spesielle stjerners gang over himmelen kan kobles til disse steinene.

Stjernemonumentet på Hadsel

Stjernemonumentet i kulturminneparken på Hadsel kirkested består av en oppreist stein ca. 1.5 m høy. Ut fra steinen er det i bakken markert vha en steinsetting en 3 takket "Mercedes" stjerne med ca. 8 m lange stråler. Dette er den største utgaven av et slikt stjernemonument man kjenner i Norge. Ved utgravingen fant man

beinrester av dyr (offergaver?) og bålrester som gjorde at man kan datere formasjonen til jernalderen ca. år 500 e.Kr.

22. nov. Sola på det høyeste i Falkfjordskaret bak Nissvasstinden

Plasseringen er slik at Falkfjordskaret ligger nokså nøyaktig i sør med Nissvasstinden som en karakteristisk pigg. Dette skaret er det punktet på Hadsel hvor soløyet kan sees helt til 22 november og hvor soløyet kommer tilbake 18 januar. Som det fremgår av bildene er stjernebautaen plassert på det punktet i landskapet som mottar de siste og første stråler ifm mørketida. Kanskje har dette også vært en årsak til at kirkestedet Hadsel også i førkristen tid har hatt en spesiell religiøs betydning - f.eks. i forbindelse med tilbedelse av sola? I kulturminneparken er det flere tufter av store skipsnaust og gravhauger som tyder på at det har vært et høvdingesete her.

22. nov. Siste soldag, sola er på det høyeste og skinner BARE på toppen av steinen. Landskapet ellers ligger i skyggen !

Det fortelles at Hans Eide som var brøytebilsjåfør på Hadseløya i gamle dager, pleide å hilse sola velkommen ved Hadselkirka. Når den der viste seg første gang etter mørke tida, stoppet han bilen, gikk ut og tok av seg lua.

18.jan. Sola skinner på steinen og gravhaugen i bakgrunnen

Er "stjerne" monumentet egentlig et "sol" monument og Norges svar på Stonehenge?

(Sola er jo vår nærmeste stjerne !)

For mer info om megalittisk arkeologi se :

www.stonepages.com, www.standingwithstones.com

For mer info om Kulturminneparken på Hadsel se :

www.kulturminneparken.no

*Fra gammelt av har det vært knyttet mye oppmerksomhet rundt mørketida og sola som forsvinner og kommer tilbake. Er det noen av lesere som kjenner til historier, ritualer, sagn el.l. som knytter seg til dette ? Feks. hvor på Hadseløya eller i kommunen er det man ser sola først? Hva gjorde man i gamle dager når sola kom tilbake? Var det noen spesiell plass på gården hvor sola skein først og var denne plassen markert på noen måte? Send gjerne kommentarer om dette til
Hans Bakken, Klokkergården på Hadsel, 8450 Stokmarknes, tlf 95 17 24 20, hans.bakken@trollfjord.no*